

TISKOVÁ INFORMACE

Vývoj insolvencí v České republice v roce 2014

Praha, leden 2015 – Rok 2014 je ve vývoji počtu insolvenčních návrhů zlomový. Poprvé od vzniku Insolvenčního zákona v roce 2008 došlo v roce 2014 k poklesu celkového počtu insolvenčních návrhů.

Počet insolvenčních návrhů v roce 2014 klesl ve srovnání s rokem 2013 o 4,8%. Rapidní pokles můžeme zaznamenat u firem. Zde došlo k meziročnímu snížení insolvenčních návrhů o 40,8%. U spotřebitelů včetně skupiny nepodnikajících živnostníků činí meziroční nárůst insolvencí za období 2014/2013 jen 2,2%.

Vývoj vykazování počtu insolvenčních návrhů u nepodnikajících živnostníků, v závislosti na změnách Insolvenčního zákona:

Do roku 2012 zveřejňovala společnost Creditreform celkové počty insolvenčních návrhů u firem a u fyzických osob - spotřebitelů. V rámci firem byly vykazovány i živnostenské firmy, které měly IČ a současně žádaly o oddlužení.

Vzhledem k tomu, že živnostenské firmy, které mají IČ a nejsou ekonomicky aktivní nebo mají minimální dluhy z podnikání mohou dle závěrů Expertní komise ministerstva žádat o oddlužení, sledovala společnost Creditreform od roku 2013 v rámci zpřesnění metodiky a zlepšení vypovídací schopnosti zveřejňovaných údajů skupinu nepodnikajících živnostníků ve zvláštní kategorii.

Od roku 2014 opět společnost Creditreform přizpůsobila metodiku změnám vycházejícím z novely Insolvenčního zákona. Vlivem společného zdanění manželů docházelo k duplicitám v počtech insolvenčních návrhů u fyzických osob spotřebitelů a nepodnikajících živnostníků. Proto jsme od 1.1.2014 sloučili fyzické osoby a nepodnikající živnostníky do jedné kategorie

Právě tato skupina nepodnikajících živnostníků měla v roce 2014 největší podíl na nárůstu insolvenčních návrhů v segmentu spotřebitelé a nepodnikající živnostníci. Zatímco insolvenční návrhy spotřebitelů meziročně poklesly o 15,1%, u nepodnikajících živnostníků zaznamenáváme opět nárůst insolvenčních návrhů a to o 86,7%.

Tabulka č. 1: Insolvenční návrhy v ČR***

Rok	Insolvenční návrhy celkem	Firmy	Spotřebitelé
2008	5354	3418	1936
2009	9492	5255	4237
2010	16118	5559	10559
2011	24353	6753	17600
2012	32228	8398	23830
2013	36909	*6021	**30888
2014	35140	*3563	**31577

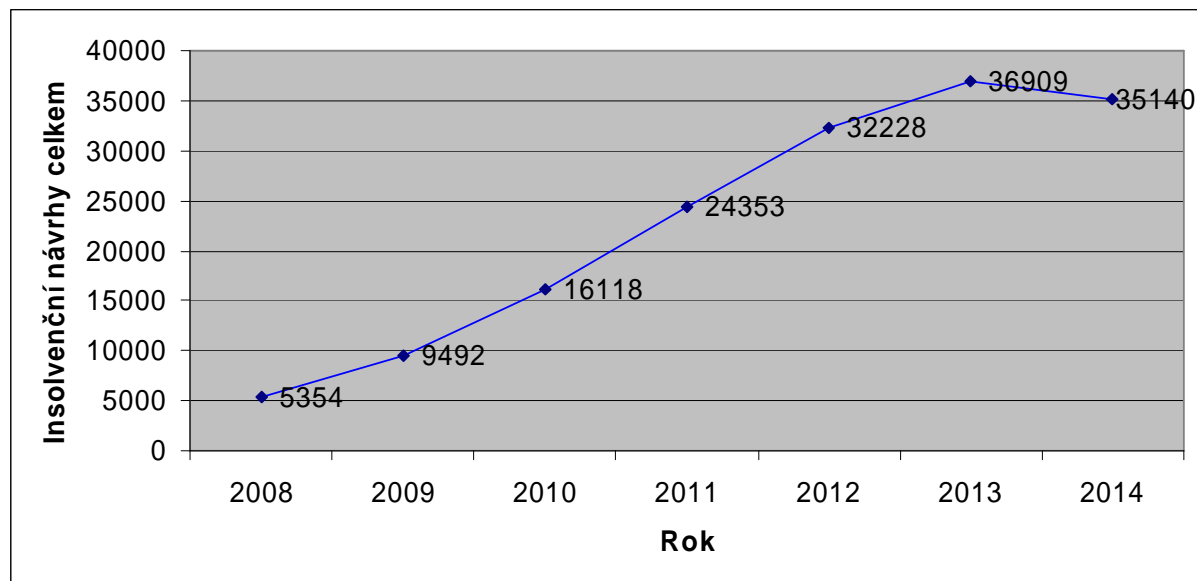
* bez nepodnikajících živnostníků

** včetně nepodnikajících živnostníků

*** podané insolvenční návrhy se mohou opakovat

Zdroj: Insolvenční rejstřík, Creditreform

Graf č.1: Vývoj insolvenčních návrhů v období roku 2008 - 2014

Zdroj: Insolvenční rejstřík, Creditreform

Pořadí krajů podle počtu insolvenčních návrhů se proti minulým letům výrazně zamíchalo. Překvapila Praha, kde byl v roce 2014 podán nejvyšší počet insolvenčních návrhů na 1000 registrovaných firem. Druhá příčka patří již tradičně Moravskoslezskému kraji. Následuje Jihočeský kraj (v roce 2013 byl až na desáté pozici). Polepšil si Jihomoravský kraj se čtvrtou pozicí, v roce 2013 byl v počtu podaných insolvenčních návrhů na prvním místě. Nadále nejstabilnějším regionem je stejně jako v roce 2013 a 2012 Středočeský kraj a nově kraj Vysočina. Obecně můžeme ve všech regionech zaznamenat nižší hodnoty insolvenčních návrhů na 1000 firem, to je důsledkem celkového poklesu insolvenčních návrhů v segmentu firem.

Tabulka č. 2: Insolvence dle regionů

Kraj	počet firem v INSOLV 2013	počet firem v INSOLV 2014	registrované firmy 2013	registrované firmy 2014	Insolvence na 1000 registrovaných firem 2013	Insolvence na 1000 registrovaných firem 2014
Hlavní město Praha	1155	832	558766	553085	2,07	1,50
Moravskoslezský	553	319	247853	249963	2,23	1,28
Jihočeský	238	191	161567	160463	1,47	1,19
Jihomoravský	881	356	298161	299271	2,95	1,19
Pardubický	214	127	116863	116122	1,83	1,09
Ústecký	256	184	181753	173381	1,41	1,06
Karlovarský	153	81	84708	76530	1,81	1,06
Olomoucký	237	146	136612	138144	1,73	1,06
Liberecký	155	113	121037	115094	1,28	0,98
Královehradecký	236	126	136786	134610	1,73	0,94
Zlínský	282	121	139528	138739	2,02	0,87
Plzeňský	289	123	149409	141880	1,93	0,87
Středočeský	310	246	327444	318436	0,95	0,77
Vysočina	154	81	107782	108437	1,43	0,75

Zdroj: Creditreform, jedná se o počty IN očištěné o nepodnikající živnostníky

Z hlediska odvětví byl v roce 2014 stejně jako v roce 2013 k insolvenční nejnáchylnější obor těžba, chemický průmysl + výroba z plastů a papírenský průmysl. Obory se proti roku 2013 nezměnily ani na dalších dvou pozicích, jen s výměnou pořadí zůstávají dopravní a přepravní služby a potravinářství.

Tabulka č. 3: Insolvence dle odvětví

Insolvence dle branží	počet insolv. firem 2013	počet insolv. firem 2014	všechny reg.firmy 2013	všechny reg.firmy 2014	Počet insolvenční na 1000 registrovaných firem 2013	Počet insolvenční na 1000 registrovaných firem 2014
těžba	7	4	699	687	10,014	5,82
chemický průmysl + výroba z plastů	47	41	8412	8254	5,59	4,97
papírenský průmysl	13	4	1333	1394	9,75	2,87
dopravní a přepravní služby	247	160	73979	68861	3,339	2,32
potravinářství	73	57	18949	25630	3,85	2,22
čištění odpadních vod	34	21	11820	9782	2,88	2,15
Tiskařské služby	30	21	10931	9826	2,74	2,14
strojírenství	74	54	35488	29657	2,09	1,82
Leasing	23	12	7089	6714	3,24	1,79
stavba	766	544	361092	326138	2,12	1,67
restaurace, hotely	360	219	141935	143290	2,54	1,53
výroba skla, keramiky, stav.materiálu	35	17	12148	11741	2,88	1,45
Velkoobchod	798	464	332209	335940	2,40	1,38
obchod s auty a pohonnými hmotami	92	75	54142	55045	1,70	1,36
telekomunikace	1	2	1195	1535	0,837	1,30
nemovitosti	364	184	161702	155626	2,25	1,18
nakladatelství	30	9	10620	8468	2,82	1,06
výroba z kovů	145	90	87721	85327	1,65	1,05
cestovní kanceláře	24	12	12515	11581	1,92	1,04
Architektonické služby, technické zkoušky	70	59	59073	58252	1,18	1,01
dřevařství	89	32	30081	32095	2,96	1,00
Maloobchod	568	220	300030	221787	1,89	0,99
výroba nábytku a ostatní výroba	51	32	30584	34532	1,67	0,93
Opravy a instalace strojů a zařízení	28	22	24587	25106	1,14	0,88
IT služby	55	45	63874	64054	0,86	0,70
zemědělství a lesnictví	107	73	108987	109223	0,98	0,67
podnikové poradenství, reklama, ostatní podnik.sloužby	368	181	296975	287687	1,24	0,63
textilní a kožedělný průmysl	57	23	38369	36982	1,49	0,62
výzkum a vývoj	3	1	1618	1677	1,85	0,60
finanční zprostředkování, pojištění	69	51	63634	116569	1,08	0,44
volný čas, kultura	58	24	69517	68544	0,83	0,35
vzdělání	22	15	42728	43061	0,51	0,35
energie a zpracování vod	8	6	9271	19203	0,86	0,31
ostatní osobní služby	30	26	94682	96148	0,32	0,27
zdravotnictví	14	8	38656	38681	0,36	0,21
odbory a spolky	8	11	78311	83086	0,10	0,13
Recycling	0	0	41	22	0,00	0,00
veřejná správa	0	0	15685	15777	0,00	0,00

Zdroj: Creditreform, jedná se o počty IN očištěné o nepodnikající živnostníky

Většina insolvenčních návrhů u právnických osob končí prohlášením úpadku, případně je insolvenční návrh zamítnut z nedostatku majetku firmy nebo odmítnut z formálních důvodů.

Řešení úpadku je u právnických osob možné dvěma způsoby, buď konkurzem nebo reorganizací.

Konkurs je způsob řešení úpadku spočívající v tom, že na základě rozhodnutí o prohlášení konkursu jsou zjištěné pohledávky věřitelů poměrně uspokojeny.

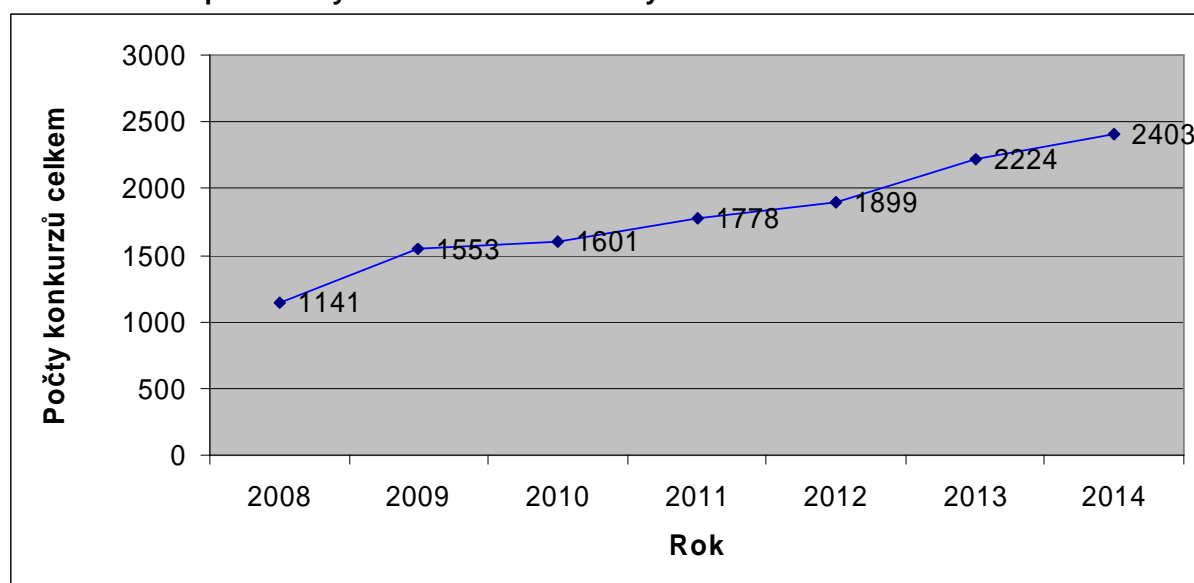
Počet konkurzů je stále rostoucí, i když meziroční nárůst firem v konkurzu v období 2014/2013 je o polovinu nižší než v období předchozím a blíží se meziroční úrovni 2012/2011. Hlavní podíl na celkovém počtu firem v konkurzu mají stejně jako v loňském roce živnostníci. Počet živnostníků v konkurzu za rok 2014 činil 1110, což je 46% z celkového počtu firem v konkurzu.

Tabulka č. 4: Konkurzy právnických osob a živnostníků

Konkurzy podnikatelů				
měsíc	2013		2014	
	firmy	z toho živnostníci	firmy	z toho živnostníci
1	200	55	193	76
2	180	59	227	100
3	180	71	193	94
4	190	61	206	94
5	181	62	185	85
6	167	52	216	91
7	191	78	228	105
8	165	83	187	91
9	179	69	207	94
10	196	78	200	102
11	212	87	175	87
12	183	94	186	91
celkem	2224	849	2403	1110

Zdroj: Insolvenční rejstřík, Creditreform

Graf č. 2: Počet prohlášených konkurzů – historicky

Zdroj: Insolvenční rejstřík, Creditreform

V roce 2008 vstoupil v platnost Insolvenční zákon a došlo ke změně metodiky. Do konkurzů již nejsou zahrnovány insolvenční návrhy, které jsou rovnou zamítnuté pro nedostatek majetku.

Tabulka č. 5: Firmy v konkurzu dle obratu

IČO	Název	Činnost	Počet zaměstnanců	Obrat v CZK
45193444	TATRA, a.s.	vývoj, výroba, prodej, opravy a servis nákladních automobilů	1091	1 918 038 000
26433770	NELUMBO spol. s r.o. "v likvidaci"	solární systémy pro ohřev a vytápění - fotovoltaické systémy, solární elektrárny	50	1 751 829 000
27095835	LESS & TIMBER s.r.o.	Pilařská a dřevařská výroba	550	1 363 424 000
49973215	CGM Czech a.s.	Stavební činnost	196	1 198 449 000
47472499	Plynostav - regulace plynu, a.s.	výstavba a montáž plynárenských zařízení	215	1 192 187 000
25259741	ROSS Holding a. s.	elektromontážní práce	330	987 804 000
46356223	HEEL a.s.	Velkoobchod s obilím, surovým tabákem, osivy a krmivy	18	859 792 000
45147744	Příbramská uzenina a.s.	Zpracování a konzervování masa a výroba masných výrobků	410	790 903 000
27877442	LIBERTY CZ GROUP a.s.	Specializovaný velkoobchod s potravinami	34	766 543 000
28311540	MH METAL TRADE s.r.o.	Velkoobchod s rudami, kovy a hutními výrobky	4	574 946 000

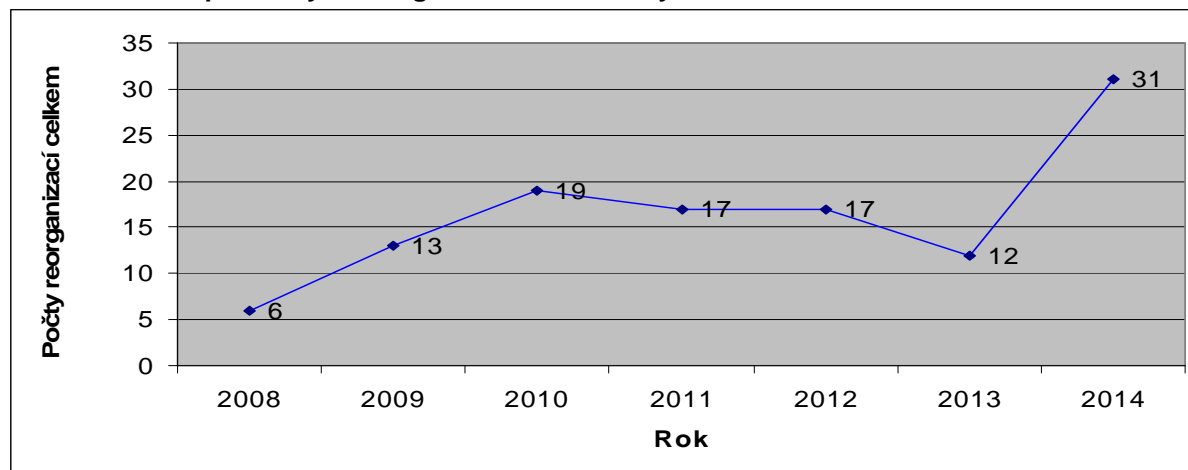
zdroj: Creditreform

Druhým způsobem řešení úpadku je **reorganizace**. Jedná se o takový způsob řešení úpadku, kdy dochází k postupnému uspokojování pohledávek věřitelů při zachování provozu dlužníkovy podniku.

Do konce roku 2013 byla předpokladem pro povolení reorganizace podmínka, aby obrat firmy, která se dostala do problémů, činil v roce před insolvenční alespoň 100 000 000,- Kč. Druhým kritériem pro povolení reorganizace bylo, aby firma měla minimálně 100 zaměstnanců.

Tyto přísné podmínky nesplňovala řada firem, které by jinak mohly reorganizaci k řešení úpadku využít. Na tyto skutečnosti reagovala novela Insolvenčního zákona platná od 1.1.2014. Snížila kritéria pro povolení reorganizace, a to tak, že roční úhrn čistého obratu firmy byl snížen na 50 mil. Kč a počet zaměstnanců na 50 zaměstnanců. Nově také postačí splnění alespoň jednoho z kritérií. Současně došlo k posílení kontroly věřitelů nad prováděnými reorganizacemi a to tak, že věřitelský výbor může jmenovat nebo odvolávat členy statutárního orgánu a dozorčí rady dlužníka.

Graf č. 3: Počet povolených reorganizací – historicky

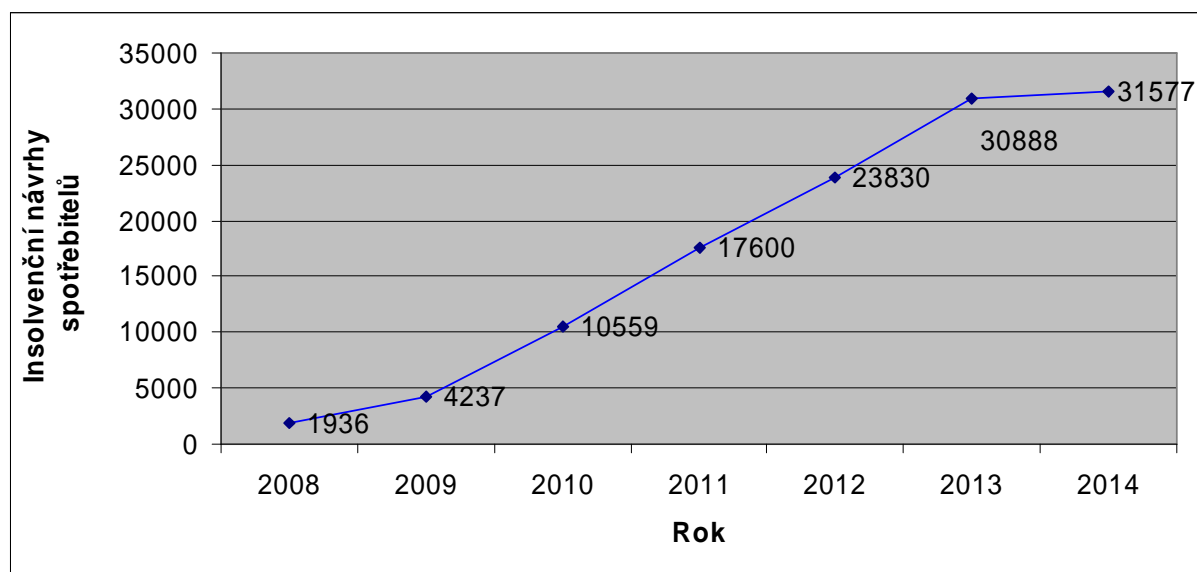

Zdroj: Insolvenční rejstřík, Creditreform

Celkem bylo od počátku platnosti insolvenčního zákona v lednu 2008 do konce roku 2014 soudem povoleno 115 reorganizací. Více než dvojnásobný nárůst povolených reorganizací v roce 2014 ve srovnání s rokem 2013 je nepochybně důsledkem změny podmínek, při kterých může společnost v úpadku o reorganizaci žádat.

Počty insolvenčních návrhů **fyzických osob – spotřebitelů** stále rostou. Tempo nárůstu se však razantně snížilo. Pro srovnání – růst insolvenčních návrhů činil mezi roky 2010/2009 149%, v období 2011/2010 66,7%, v letech 2012/2011 35,4%, mezi roky 2013/2012 7,6% a v období 2014/2013 již jen 2,2% (a to i po započtení nepodnikajících živnostníků).

Graf č. 4: Insolvenční návrhy fyzických osob – spotřebitelů

Zdroj: Insolvenční rejstřík, Creditreform

Novela Insolvenčního zákona, která vstoupila v platnost v roce 2014, přinesla i v oblasti osobních bankrotů řadu novinek. Zásadní změnou je nový pohled na podmínky platné pro povolení oddlužení. Zatímco dříve byla základním předpokladem pro povolení oddlužení skutečnost, že dlužník není podnikatelem, revizní novela zákona nyní nehodnotí povahu osoby dlužníka, ale zkoumá zejména povahu jeho dluhů. Základní podmínkou povolení oddlužení je, aby dlužník neměl dluhy z podnikání. Zvažuje se však i doba vzniku dlužníkovy dluhu z podnikání, výše a četnost dluhu a doba, kdy dlužník s podnikáním skončil. Současně zákon v paragrafu 389 specifikuje výjimky, kdy určité dluhy oddlužení nebrání.

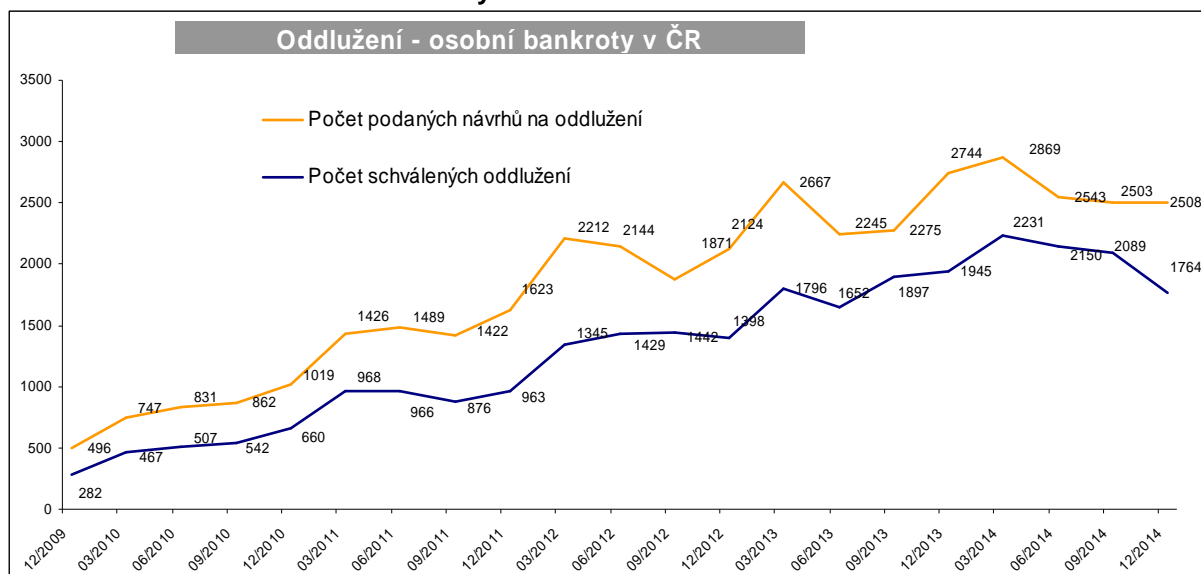
Další novinkou v oblasti oddlužení je institut společného oddlužení manželů. Manželé, z nichž každý samostatně je osobou oprávněnou podat návrh na povolení oddlužení, mohou nově tento návrh podat společně. Manželé jsou pak po dobu trvání insolvenčního řízení v postavení nerozlučných společníků a považují se za jednoho dlužníka. Návrh na povolení oddlužení musí obsahovat výslovný souhlas manželů s tím, aby veškerý majetek byl pro účely schválení oddlužení zpeněžením majetkové podstaty považován za majetek ve společném jmění manželů.

Insolvenci fyzických osob je možné řešit oddlužením. Oddlužení probíhá buď formou zpeněžení majetku dlužníka nebo plněním splátkového kalendáře, kdy dlužník musí během 5 let splatit věřitelům alespoň 30% dluhu. Pokud dlužník není schopen řešit úpadek oddlužením, je prohlášen konkurz.

V roce 2014 požádalo o oddlužení celkem 29967 osob. Z toho bylo oddlužení povoleno v 24 897 případech. Ve srovnání s rokem 2013 počet žádostí o oddlužení mírně klesl (0,2%). Vzrostl však počet povolených oddlužení a to o 13%.

Oddlužení formou zpeněžení majetku využilo v průběhu roku 2014 celkem 781 dlužníků. V ostatních případech bylo oddlužení řešeno nastavením splátkového kalendáře. Přesto, že zpeněžení majetku jako způsob řešení dluhů využilo v roce 2014 o 36,5% víc dlužníků než v roce 2013, pořád je to jen 3,1% ze všech povolených oddlužení.

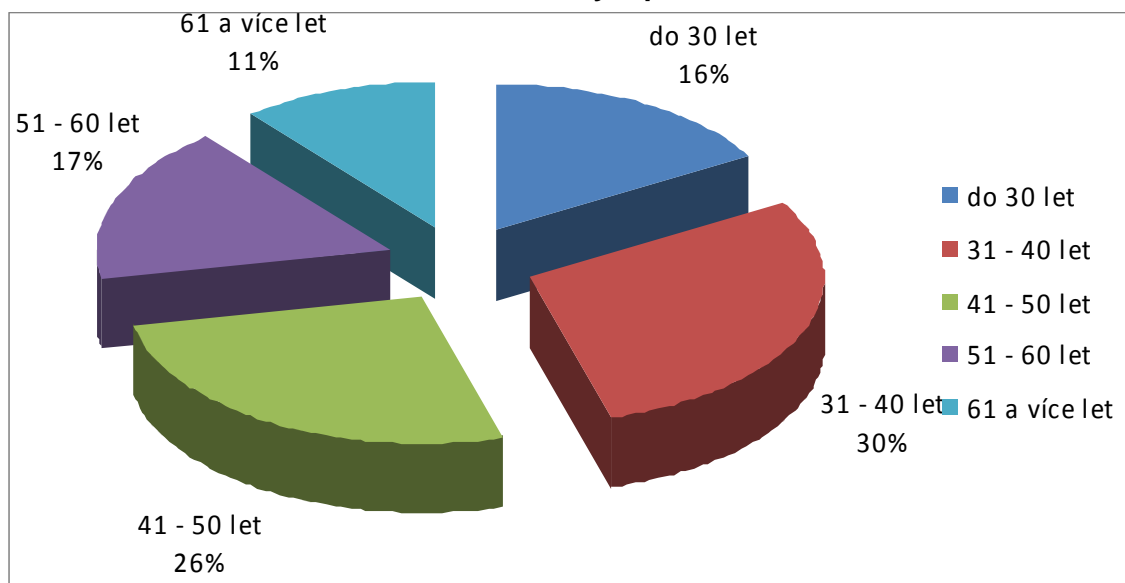
Graf č. 5: Oddlužení – osobní bankroty v ČR

Zdroj: Insolvenční rejstřík, Creditreform

Věková struktura dlužníků v roce 2014 vykazuje stejné tendence jako v roce 2013. Nárůst povolených oddlužení můžeme pozorovat opět ve skupině nejmladších, tj. do 30 let a to o 2% proti roku 2013 a ve skupině 31 – 40 letých dlužníků (nárůst o 1%). Oproti tomu procentní pokles zaznamenáváme v kategorii 41 – 50 let a dvouprocentní ve skupině 51 – 60 let. Ve skupině nad 60 let je počet povolených oddlužení stagnující.

Graf č. 6: Věková struktura osob, u nichž bylo povoleno oddlužení v roce 2014

Zdroj: Insolvenční rejstřík, Creditreform

Očekávání společnosti Creditreform pro rok 2015 jsou v oblasti ekonomiky celkem optimistická. Očekáváme, že pozvolné ožívání ekonomické aktivity bude pokračovat. V souvislosti s tím by již mohla růst zaměstnanost a míra nezaměstnanosti by se měla postupně snižovat. Inflace bude stabilní. Současně očekáváme mírné posílení domácí poptávky, mj. jako důsledek nárůstu objemu platů v rozpočtové sféře a vlivem některých opatření vlády na podporu rodin, tj. např. zavedení druhé snížené sazby DPH, daňového zvýhodnění na druhé a třetí dítě, slevy na dani za umístění dítěte ve školce apod.

V oblasti insolvencí u firem očekáváme pro rok 2015 klesající nebo stagnující tendence. U spotřebitelů a nepodnikajících živnostníků bude počet insolvenčních návrhů i nadále spíše mírně rostoucí, ale nepředpokládáme návrat na hodnoty minulých let.

Creditreform sleduje insolvenční rejstřík permanentně a své pravidelné analýzy o vývoji insolvencí v Česku i zahraničí zveřejňuje již několik let.

Creditreform je mezinárodní skupinou poskytující svým zákazníkům hospodářské a kreditní informace, poskytuje služby inkasa pohledávek a také další služby v oblasti řízení rizik. Creditreform je přímo zastoupen v 23 evropských zemích a v Číně, celosvětově má 180 poboček a zaměstnává 4.500 pracovníků.

Další informace:

Miloslava Osvaldová
Cyril Mores
Stanislava Menšíková

Creditreform s.r.o.
Pelléova 55/17
160 00 Praha 6
Telefon: 00420 / 226 070 811
Telefax: 00420 / 226 070 826